

ความรู้และพฤติกรรมในการแกะหูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พัชรีภรณ์ ตันมิ่ง¹, คมสันต์ ชำรงค์อนันตสกุล¹, นฤดม สุภะกะลิน¹, ปัญญา ศักดิ์สว่างงษ์¹, ปิยะนารด ดำนพรประเสริฐ¹, ร่มชง สินธุประสิทธิ์¹, เรียมใจ สิทธิ¹, นฤมล สินธุพรรณ², อมรรัตน์ รัตนศิริ²

¹นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5

²รองศาสตราจารย์ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน, คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Knowledge and Behavior of Khon Kaen University Student for Ear Picking

Putchareeporn Tunming¹, Khomsun Tumrongarnuntasakul¹, Narudom Suphagalini¹, Punnya Suggsangawong¹, Phiyannard Danphornprasert¹, Rhomthong Sinthuprasit¹, Reamchai Sitthi¹, Narumon Sinsupan², Amornrat Ratanasiri²

¹5th year Medical students

²Department of Community Medicine, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

หลักการและเหตุผล: จากสถิติโรงพยาบาลศรีนครินทร์ แผนก หู คอ จมูก ปีพ.ศ. 2546 พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มากกว่า 50% มาด้วย ปัญหาขี้หูอุดตันในรูหูและหูชั้นนอกอักเสบ เจ็บปวดและพบว่าการแกะหูเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่ทำให้เกิดโรคนี้ และส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษาถึง 1 ใน 3 คณะผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะศึกษา ว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.) มีความรู้เกี่ยวกับการแกะหูและพฤติกรรมในการแกะหูอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปแก้ไขปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษา ความรู้และพฤติกรรมในการแกะหูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รูปแบบการวิจัย: เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีพฤติกรรมแกะหูมาก่อน โดยใช้ การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: แบบสอบถามชนิดตอบเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล: ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย มัชยฐาน ฐานนิยม และสถิติวิเคราะห์

ผลการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง 250 คน เป็นเพศหญิง 157 คน (ร้อยละ 62.8) และอายุอยู่ระหว่าง 16-26 ปี ส่วนใหญ่ 40 คน

Background: The Otorhinolaryngology Outpatient Department (OPD) at Srinagarind Hospital has reported that most patients visited the OPD in 2003 have an incorrect knowledge and behavior regarding how to clean their external ear canals. Introduction of foreign bodies into the ear canal can result in Ear Nose throat (ENT) diseases ranging from mild (acute otitis externa, impact cerumen) to severe (tympanic membrane perforation) with possible loss of hearing. One-third of the Otolaryngology OPD cases with acute otitis externa and impact cerumen in 2003 were students. We, therefore, wanted to assess the knowledge and behavior of ear cleaning among Khon Kaen University students. Our study should yield results useful for the development of correct behavior for ear cleaning thereby decreasing the incidence of ENT diseases.

Objectives: 1) to estimate the prevalence of ear cleaning among KCU undergraduates; and, 2) to evaluate their knowledge and behaviors.

Methodology:

Design: Descriptive study

Setting: Khon Kaen University, Amphur Muang, Khon Kaen, Thailand

(16.1%) เป็นนศ.คณะวิทยาการจัดการ รองลงมาคือ คณะวิทยาศาสตร์ 30 คน (35.3%) และส่วนใหญ่ 190 คน (76.0%) อยู่นอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพส่วนความรู้ที่พบว่ามีส่วนใหญ่ 216 คน (86.4%) ผ่านเกณฑ์ความรู้ในเรื่องหูและขี้หู ผ่านเกณฑ์ความรู้เรื่องการแคะหูและอันตรายจากการแคะหู 173 คน (69.2%) และผ่านเกณฑ์ทั้งสองหัวข้อ 159 คน (63.6%) แต่ยังมีมีความเข้าใจผิดคิดว่าการแคะหูเป็นสิ่งจำเป็น 9 คน (6.2%) ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการแคะหูมาก่อนทุกคน และในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาได้เคยมีการแคะหู 8.7 ครั้ง โดยสาเหตุส่วนใหญ่ในการแคะหูคือ เพื่อทำความสะอาดหู (5.3 ครั้ง) รองลงมา เพื่อระงับอาการระคายเคือง (2.4 ครั้ง) โดยวัสดุที่ใช้แคะหูมากที่สุด คือ สำลีพันก้าน (cotton bud) (7.3 ครั้ง) รองลงมาคือ นิ้วและเล็บ (1.1 ครั้ง) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แคะหูด้วยตนเอง (8.3 ครั้ง) เมื่อเปรียบเทียบกับ ความรู้ระหว่างนศ.นอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพและนศ.ในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ พบว่า นศ.ในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความรู้มากกว่านศ.นอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ และมีความถี่ในการแคะหูน้อยกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) และพบว่าผู้ที่มีความรู้รวมเรื่องการแคะหูและอันตรายจากการแคะหูและความรู้รวมเรื่องหูและขี้หูเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นนศ.ในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ เนื่องจากนศ.ในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความรู้และใกล้ชิดข้อมูลมากกว่านศ.นอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ จึงทำให้ความถี่ในการแคะหูลดลง แต่ผู้ที่มีความรู้รวมเรื่องหูและขี้หูเพิ่มขึ้นเพียงส่วนเดียว จะมีความถี่ในการแคะหูลดลงแต่ไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ ($p>0.05$)

สรุปผล: นศ.ส่วนใหญ่มีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับการแคะหู แต่ยังมีมีความเข้าใจผิดว่า การแคะหูเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้ยังคงมีพฤติกรรมการแคะหูอยู่ โดยเฉพาะสำลีพันก้าน (cotton bud) เป็นวัสดุที่นิยมใช้มากที่สุด

Population: Undergraduates at Khon Kaen University who their ears.

Sampling: 250 persons by accidental sampling

Tool: Self-administered questionnaire

Analysis: Descriptive and analytic statistics

Results: The sample included 250 undergraduates (63% female), ranging from 16 to 26 years of age, from the 16 Faculties. Knowledge was tested in two parts: 1) "ears and ear wax" and 2) "ear cleaning and its possible complications". Most (86%) of the respondents had an adequate knowledge as determined by an ENT specialist. In part 1. ears and ear wax and part 2 ear cleaning and its possible complications", 69 and 64 percent had passing scores. All of the respondents had mechanically cleaned their ear canals at the average of a times poked their ears an average 9 times the previous month: 5 times for cleaning and 3 times in response to irritation. Devices introduced into the ear canal were cotton buds (7 times) and fingertips/fingernails (1 time). Most respondents did so of their own ears (8 times). There was a correlation between knowledge in parts I or parts I and II and the avoidance of intrusions into the ear. However, an increase in the knowledge of part I alone had no significant impact on the number of intrusions into the ear canal.

Conclusion: Most respondents had an adequate knowledge of the dangers of introducing objects into the ear canal, but still think that it is necessary. Health education should include an explanation of the mechanism by which the ear rids itself of wax, the possible complications and correct methods for cleaning ears without introducing foreign objects. People is belief about the necessity for ear cleaning might then be changed and the behavior altogether reduced.

Keywords: KKU Students, external ear canal

ศรีนครินทร์เวชสาร 2549; 21(1): 2-8 • Srinagarind Med J 2006; 21(1): 2-8

บทนำ

จากประสบการณ์การออกตรวจผู้ป่วยนอกของคณะผู้วิจัยพบว่า ประชาชนโดยทั่วไปมีความรู้และพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องในการแคะหู ซึ่งสามารถทำให้เกิดอันตรายต่างๆ ตามมาได้ โดยเฉพาะโรคขี้หูอุดตันในรูหู หูชั้นนอกอักเสบเฉียบพลัน และ

เยื่อแก้วหูทะลุ^{1,2,3,4} และจากสถิติผู้ป่วยนอกที่ห้องตรวจหู คอ จมูก โรงพยาบาลศรีนครินทร์ (พ.ศ.2546) พบว่าในผู้ป่วยที่มาด้วยปัญหาขี้หูอุดตันในรูหูและหูชั้นนอกอักเสบเฉียบพลันเป็นนักเรียน นักศึกษาถึงหนึ่งในสาม ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมในการแคะหู

ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำไปสู่การให้ความรู้แก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไปถึงการดูแลความสะอาดหูที่ถูกต้องโดยไม่จำเป็นต้องแคะหู ที่น่าจะสามารถช่วยลดอุบัติการณ์การเกิดโรคทางหูที่มีการแคะหูเป็นประจำเสี่ยง ตลอดจนสามารถประหยัดทรัพยากรที่ใช้ในการดูแลรักษาโรคดังกล่าวโดยไม่จำเป็นได้

วิธีการ

ทำการวิจัยเชิงพรรณนาโดยประชากรตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มีพฤติกรรมแคะหูมาก่อน สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 250 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบตอบเอง โดยศึกษาทางด้านความรู้เกี่ยวกับการแคะหูและพฤติกรรมในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา เช่น ขี้หูเป็นของเสียควรกำจัดออก ซึ่งการวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย มัธยฐาน ฐานนิยม และสถิติวิเคราะห์

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง 250 คน เป็นเพศชาย 92 คน(36.8%) เพศหญิง 157 คน(62.8%) มีอายุอยู่ในช่วง 16-26 ปี โดยมาจากทั้ง 16 คณะ คณะที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ คณะวิทยาการจัดการ 40 คน(16.1%) รองลงมา คือ คณะวิทยาศาสตร์ 38 คน(35.3%) แบ่งเป็นนักศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ 58 คน (23.2%) นักศึกษานอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ 190 คน(76.0%) ปี มาจากทุกชั้นปี โดยเป็นชั้นปีที่ 1 มีจำนวนมากที่สุดคือ 102 คน(40.8%)

คะแนนเฉลี่ยของความรู้ เรื่องหูและขี้หู คือ 4.02 คะแนน (เต็ม 6 คะแนน) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับการแคะหู คือ 4.30 คะแนน (เต็ม 8 คะแนน) และคะแนนรวมเฉลี่ยทั้งสองหัวข้อคือ 8.32 คะแนน (เต็ม 14 คะแนน) และเมื่อพิจารณาคำถามรายชื่อ จากเรื่องความรู้เรื่อง หูและขี้หูและความรู้เกี่ยวกับการแคะหู (ตารางที่ 1) พบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้องมากที่สุดคือ คำถาม “เยื่อแก้วหูมีคุณสมบัติหนาและไม่ขาดง่าย” มีจำนวน 226 คน (90.4%) ข้อที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุดมีจำนวน 190 คน (76.0%) คือ คำถาม “เมื่อมีน้ำเข้าหูควรใช้ สำลีพันก้าน (cotton bud) ชับน้ำในรูหูให้แห้ง” และคำถามที่มีผู้ตอบว่า “ไม่ทราบ” มากที่สุดคือ คำถาม “ขี้หูมีฤทธิ์ในการกำจัดแบคทีเรีย” มีจำนวน 102 คน (40.8%) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ตอบคำถามที่ได้คะแนนและไม่ได้คะแนน ในคำถามแต่ละข้อ

ความรู้	ตอบถูกต้อง ได้คะแนน จำนวนคน (%)	ไม่ได้คะแนน จำนวนคน (%)	
		ตอบ ไม่ถูกต้อง	ตอบว่า “ไม่ทราบ”
2.1 ความรู้เรื่องหูและขี้หู			
2.1.1 เยื่อแก้วหูอยู่ลึกมากจนแคะเข้าไปไม่ถึง	173 (69.2)	47 (18.8)	30 (12.0)
2.1.2 เยื่อแก้วหูมีคุณสมบัติหนา และไม่ขาดง่าย	226(90.4)	6 (2.4)	18 (7.2)
2.1.3 ขี้หูสามารถเคลื่อนหลุดออกมาได้เอง	166 (66.4)	48 (19.2)	36 (14.4)
2.1.4 ขี้หูเป็นของเสียควรกำจัดออก	133 (53.2)	96 (38.4)	21 (8.4)
2.1.5 ขี้หูมีฤทธิ์ในการกำจัดแบคทีเรีย	99 (39.6)	49 (19.6)	102 (40.8)
2.1.6 ขี้หูป้องกันน้ำ และแมลงได้	208 (83.2)	17 (6.8)	25 (10.0)
2.2 ความรู้เรื่องการแคะหูและอันตรายจากการแคะหู			
2.2.1 การแคะหูในคนที่มีการได้ยินเป็นปกติ ช่วยทำให้การได้ยินดีขึ้น	130 (52.0)	71 (28.4)	49 (19.6)
2.2.2 เมื่อมีน้ำเข้าหูควรใช้ สำลีพันก้าน(cotton bud) ชับน้ำในรูหูให้แห้ง	37 (14.8)	190 (76.0)	23 (9.2)
2.2.3 ถ้าไม่แคะหูเป็นเวลานานๆสามารถทำให้เกิดขี้หูอุดตันได้	90 (36.0)	122 (48.8)	38 (15.2)

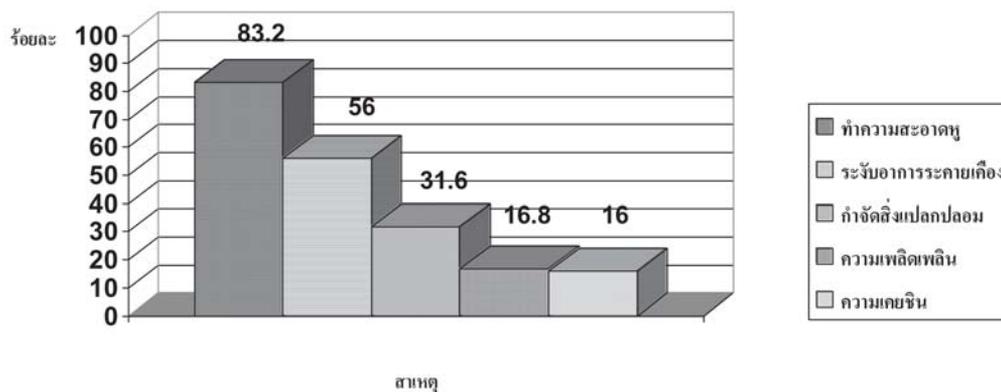
ความรู้	ตอบถูกต้อง ได้คะแนน จำนวนคน (%)	ไม่ได้คะแนน จำนวนคน (%)	
		ตอบ ไม่ถูกต้อง	ตอบว่า “ไม่ทราบ”
2.2.4 การทำความสะอาดหูโดยการแคะขี้หูเป็นสิ่งจำเป็น	97 (38.8)	116 (46.4)	37 (14.8)
2.2.5 การแคะหูสามารถทำให้เกิดการอักเสบของหูชั้นนอกได้	197 (78.8)	24 (9.6)	29 (11.6)
2.2.6 การแคะหูไม่สามารทำให้เกิดโรคหูน้ำหนวก	148 (59.2)	31 (12.4)	71 (28.4)
2.2.7 การแคะหูที่ร้านตัดผมปลอดภัยกว่าการแคะหูด้วยตนเอง	195 (78.0)	11 (4.4)	44 (17.6)
2.2.8 การใช้ สำลีพันก้าน(cotton bud)แคะหูไม่เป็นอันตราย ต่อเยื่อแก้วหู	180 (72.0)	39 (15.6)	31 (12.4)

ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างมีผู้ที่ผ่านเกณฑ์ความรู้หัวข้อที่1 เรื่องหูและขี้หู 216 คน(86.4%) ผ่านเกณฑ์ความรู้หัวข้อที่2 เรื่องการแคะหูและอันตรายจากการแคะหู 173 คน(69.2%) และผู้ที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสองหัวข้อ 159 คน(63.6%) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ความรู้เกี่ยวกับการแคะหู

ความรู้เรื่อง หูและขี้หู	ไม่ผ่านเกณฑ์	ความรู้เรื่องการแคะหูและ อันตรายจากการแคะหู		รวม จำนวนคน(%)
		ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวนคน (%)	ผ่านเกณฑ์ จำนวนคน(%)	
ไม่ผ่านเกณฑ์		20(8.0%)	14(5.6%)	34(13.6%)
ผ่านเกณฑ์		57(22.8%)	159(63.0%)	216(86.4%)
รวม		77(30.8%)	173(69.2%)	250(100.0%)

พฤติกรรมการแคะหูของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าความถี่ในการแคะหูในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา ผู้ที่แคะหูมากที่สุดคือ 60 ครั้ง มีจำนวน 1 คน(0.4%) และมีผู้ที่ไม่แคะหูเลยมีจำนวน 7 คน(2.8%) โดยมีค่าเฉลี่ยความถี่ในการแคะหู 8.6 ครั้ง มีพื้นฐาน 5 ครั้ง และสาเหตุที่พบบ่อยที่สุด คือ เพื่อทำความสะอาด 208 คน (83.2%) รองลงมาคือ เพื่อระงับอาการระคายเคือง 140 คน (56.0%) (แผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแท่งแสดงจำนวนประชากรจำแนกตามสาเหตุในการแคะหู

และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของความถี่พบว่าส่วนใหญ่ แคะหูเพื่อทำความสะอาดมากที่สุดถึง 5.3 ครั้ง รองลงมาคือ เพื่อระงับอาการระคายเคือง 2.4 ครั้ง วัสดุที่มีผู้ใช้แคะหูมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1.) สำลีพันก้าน(cotton bud) 220 คน (88.0%) 2.) นิ้วและเล็บ 57 คน (22.8%) 3.) เหล็กแคะหู 21 คน (8.4%) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความถี่ พบว่าใช้สำลีพันก้าน (cotton bud) มากที่สุด 7.3 ครั้ง (S.D. = 8.59) รองลงมาคือ นิ้วและเล็บ 1.1 ครั้ง และบุคคลที่แคะหูให้พบว่า แคะด้วยตัวเองมากที่สุด 240 คน(96.0%) มีเพียงส่วนน้อยที่ให้ผู้อื่นแคะหูให้ เช่น แพนแคะให้ 3 คน (1.2%) และค่าเฉลี่ยความถี่ก็ไปในแนวทางเดียวกันคือ แคะด้วยตนเองมากที่สุด 8.3 ครั้ง

ในด้านความสัมพันธ์ของความถี่ในการแคะหูและความรู้พบว่า ผู้ที่มีความรู้หัวข้อที่2 เรื่องการแคะหูและอันตรายจากการแคะหู และความรู้รวมสองหัวข้อ เพิ่มขึ้นจะมีความถี่ใน

การแคะหูลดลง อย่างมีนัยสำคัญ (p-value = 0.039, 0.029)และพบว่าถ้ามีความรู้เฉพาะหัวข้อที่ 1 เรื่องหูและขี้หูมากขึ้นเพียงหัวข้อเดียวจะมีความถี่ในการแคะหูลดลง แต่ไม่มีนัยสำคัญ (p-value = 0.120) โดยเมื่อพิจารณาคำถามรายข้อพบว่าถ้าตอบคำถามในข้อต่อไปนี้อีกต้องมากขึ้นจะทำให้การแคะหูลดลงอย่างมีนัยสำคัญ(p-value < 0.05) ซึ่งมี 3 ข้อ ดังนี้คือ 1. ขี้หูสามารถเคลื่อนหลุดออกมาได้เอง 2. ถ้าไม่แคะหูเป็นเวลานานๆ สามารถทำให้เกิด ขี้หูอุดตันได้ 3. การทำความสะอาดหูโดยการแคะหูเป็นสิ่งจำเป็น

เมื่อเปรียบเทียบความรู้รวมระหว่างนักศึกษานอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ (190 คน=76%) และในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ (58 คน = 23%) พบว่านักศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความรู้รวมมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ (p-value < 0.001) และยังมีค่าเฉลี่ยความถี่ในการแคะหูน้อยกว่าแต่ไม่มีนัยสำคัญ (p-value = 0.460) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความถี่ในการแคะหูและค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้รวมทั้งหมดของนักศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพและนอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ

	นอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ	ในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	95% CI		p-value
				Lower limit	Upper limit	
ค่าเฉลี่ยของความถี่ในการแคะหู (ครั้ง)	8.9	7.9	1.1	-1.76	3.85	0.46
ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้รวมทั้งหมด (เต็ม 14 คะแนน)	7.9	9.6	1.8	-2.46	-1.05	< 0.001

เมื่อพิจารณาความถี่เฉลี่ยในการแคะหูแบ่งแยกตามกลุ่ม ผู้ที่มีความรู้ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ พบว่ากลุ่มที่ผ่านเกณฑ์มีค่าเฉลี่ยความถี่ในการแคะหูน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ระดับคะแนนความรู้ (ผ่านเกณฑ์ และไม่ผ่านเกณฑ์)แยกตามความรู้เรื่องหูและขี้หูและความรู้เรื่องการแคะหูและอันตรายจากการแคะหู กับค่าเฉลี่ยความถี่ในการแคะหู

ระดับความรู้(รวม)	ค่าเฉลี่ยความถี่ในการแคะหู (ครั้ง)
กลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์หัวข้อใดๆ ทั้ง 2 เรื่อง คือ ความรู้เรื่องหูและขี้หู และความรู้เรื่องการแคะหูและอันตรายจากการแคะหู	9.9
กลุ่มที่ผ่านเกณฑ์ 1 หัวข้อ ทั้ง 2 เรื่อง คือ ความรู้เรื่องหูและขี้หู หรือ ความรู้เรื่องการแคะหูและอันตรายจากการแคะหู	9.8
กลุ่มที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 2 หัวข้อ ทั้ง 2 เรื่อง คือ ความรู้เรื่องหูและขี้หู และความรู้เรื่องการแคะหูและอันตรายจากการแคะหู	7.9
กลุ่มประชากรตัวอย่าง 250 คน	8.6

วิจารณ์

จากคำถามความรู้เกี่ยวกับการแคหู่ ทั้ง 14 ข้อ พบว่าคำถาม “เยื่อแก้วหุ้มมีคุณสมบัติหนาและไม่ขาดง่าย” เป็นข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้มากที่สุด เพราะเคยเรียนรู้อยู่ในชั้นมัธยมศึกษามาก่อนจึงน่าจะมีความรู้เรื่องนี้อยู่บ้าง คำถาม “ซีหนูมีฤทธิ์ในการกำจัดแบคทีเรีย” เป็นข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความรู้มากที่สุด น่าจะเกิดจากความรู้ข้อนี้เป็นความรู้เฉพาะทางการแพทย์จึงยากที่บุคคลทั่วไปจะทราบ คำถาม “เมื่อมีน้ำเข้าหูควรใช้ cotton bud ชีบน้ำในรูหูให้แห้ง” เป็นข้อที่มีผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจผิดมากที่สุด น่าจะเกิดจากประสบการณ์ที่เคยใช้ cotton bud ชีบน้ำในรูหูแล้วรู้สึกสบายขึ้นประกอบกับ cotton bud หาง่ายและมีราคาถูกรวมทั้งไม่ทราบว่าน้ำที่เข้าหูบางส่วนจะไหลออกมาได้เองและบางส่วนจะระเหยออกไปได้

เมื่อพิจารณาจากระดับความรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เพียงพอทั้ง 2 หัวข้อ แต่หัวข้อที่ 1 ความรู้เรื่องหูและซีหนู มีผู้มีความรู้เพียงพอมากกว่าหัวข้อที่ 2 ความรู้เรื่องแคหู่ และอันตรายจากการแคหู่ อาจเป็นเพราะหัวข้อที่ 1 เป็นความรู้พื้นฐานที่เคยเรียนมาแล้ว แต่หัวข้อที่ 2 เป็นความรู้เฉพาะทางการแพทย์ ซึ่งไม่ได้มีการเรียนการสอนในเรื่องนี้อาจชัดเจนเท่าใดนัก อีกทั้งจากประสบการณ์ส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างเองที่อาจไม่เคยมีอาการผิดปกติหลังจากการแคหู่มาก่อน

สำหรับความถี่ในการแคหู่ที่หลากหลายนั้น น่าจะเกิดจากความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายจากการแคหู่ที่แตกต่างกัน ส่วนสาเหตุในการแคหู่ของแต่ละบุคคล สาเหตุที่พบบ่อยที่สุด คือ เพื่อทำความสะอาด น่าจะเกิดจากผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจว่าการทำความสะอาดรูหูเป็นส่วนหนึ่งของการทำความสะอาดร่างกายอันเป็นกิจวัตรประจำวัน วัสดุที่ใช้แคหู่ที่มีผู้ใช้มากที่สุด คือ สำลีพันก้าน (cotton bud) น่าจะเกิดจากมีราคาถูก หาซื้อได้ง่าย และเข้าใจว่าวัสดุนี้เป็นอุปกรณ์ที่สะอาดเหมาะสำหรับทำความสะอาดรูหู อีกทั้งรูปลักษณ์ของวัสดุเองที่ประกอบด้วยสำลีทำให้คิดว่าไม่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อรูหูได้ เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามแคหู่ด้วยตนเองมากที่สุด น่าจะเกิดจากการแคหู่สามารถทำได้ด้วยตนเองและสามารถทราบได้ว่าวัสดุที่ใช้แคหู่อยู่ที่ตำแหน่งใดของรูหูซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความเจ็บปวด

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับความถี่ในการแคหู่ พบว่าผู้ที่มีคะแนนความรู้เรื่องการแคหู่และอันตรายจากการแคหู่ และความรู้รวมทั้งสองหัวข้อมากขึ้น จะมีความถี่ในการแคหู่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ น่าจะเกิดจากผู้ตอบแบบสอบถามตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการแคหู่จึง

ทำให้ความถี่ลดลง แต่ผู้ที่มีคะแนนความรู้หัวข้อที่ 1 เพิ่มขึ้นเพียงหัวข้อเดียวจะมีความถี่ในการแคหู่ลดลงแต่ไม่มีนัยสำคัญ น่าจะเกิดจากความถี่ในส่วนนี้เป็นเพียงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหู ไม่ได้ทราบถึงอันตรายจากแคหู่

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความถี่ในการแคหู่ พบว่า หากผู้ตอบแบบสอบถามทราบว่าคำถาม “ซีหนูสามารถเคลื่อนหลุดออกมาได้เอง” เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและทราบว่าคำถาม “ถ้าไม่แคหู่เป็นเวลานานๆ สามารถทำให้ซีหนูหลุดตันได้” และคำถาม “การทำความสะอาดโดยการแคหู่เป็นสิ่งจำเป็น” เป็นข้อมูลที่ถูกต้องแล้วจะมีพฤติกรรมในการแคหู่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็นเพราะเมื่อบุคคลเหล่านี้ทราบถึงกลไกการกำจัดซีหนูเองตามธรรมชาติ และการแคหู่เป็นสิ่งไม่จำเป็นจึงทำให้ความต้องการในการแคหู่ลดลง

จากความรู้และความถี่เรื่องการแคหู่ของนักศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ และในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ พบว่า นักศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้รวมทั้งหมดมากกว่านักศึกษานอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพอย่างมีนัยสำคัญ น่าจะเกิดจาก นักศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพมากกว่า นักศึกษานอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ค่าเฉลี่ยของความถี่ในการแคหู่ของนักศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพน้อยกว่านักศึกษานอกศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ แต่ความถี่ที่น้อยกว่านั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน่าจะเกิดจาก นักศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความรู้เรื่องอันตรายจากการแคหู่ยังไม่เพียงพอ หรือ ไม่ตระหนักถึงอันตรายที่จะสืบเนื่องมาจากการแคหู่

สรุปผลการวิจัย

นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับการแคหู่ แต่ยังมีความเข้าใจผิดว่า การแคหู่เป็นสิ่งจำเป็น ทำให้ยังคงมีพฤติกรรมการแคหู่อยู่ ทางคณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการให้ความรู้เรื่อง กลไกการกำจัดซีหนูของร่างกาย อันตรายจากการแคหู่ และการทำความสะอาดหูที่ถูกวิธี จะสามารถปรับเปลี่ยนความเข้าใจว่าการแคหู่เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมการแคหู่ที่ลดลงได้

ข้อเสนอแนะ

1. แจกเอกสารความรู้เกี่ยวกับการทำความสะอาดหูที่ถูกต้องให้แก่ศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. นำเสนอผลการวิจัยให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือวารสาร เช่น ภาควิชาโสต ศอ นาสิก และวารสารศิริราชเวชสาร เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการให้

ความรู้ซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลทำความสะอาดหูที่ถูกต้องแก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

3. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงวิเคราะห์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมในการดูแลหูให้มากยิ่งขึ้น

4. ศึกษาในกลุ่มประชากรที่ใหญ่ขึ้น โดยเฉพาะในประชาชนทั่วไป ซึ่งน่าจะมีระดับความรู้ต่ำกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและยังมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายอยู่มาก เช่น การแคะหูที่ร้านตัดผมชายของชายวัยกลางคนขึ้นไป

5. ควรเพิ่มพฤติกรรมที่ศึกษาวิจัย เช่น ความผิดปกติที่เกิดขึ้นจากการแคะหู และ พฤติกรรมการรักษาพยาบาล เป็นต้น ซึ่งน่าจะมีความสัมพันธ์กับความรู้และพฤติกรรมในการแคะหู

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ช่วยเหลืองานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

รศ. พัชรินทร์ แซ่เซียว ผศ.สมชาย ศรีร่วมโพธิ์ทอง และ ผศ. สุภาภรณ์ ศรีร่วมโพธิ์ทอง ภาควิชาโสต ศอ นาสิกวิทยา ที่ให้คำแนะนำเรื่องเอกสารอ้างอิง ความรู้เฉพาะทาง และความคิดเห็นต่างๆของผู้เชี่ยวชาญตลอดจนช่วยแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้ได้มาตรฐาน

Mr. Martin E. Beattie งานวิเทศสัมพันธ์ที่ให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขบทความด้วยภาษาอังกฤษ

เจ้าหน้าที่เวชระเบียน โรงพยาบาลศรีนครินทร์ และเจ้าหน้าที่สำนักทะเบียน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่งานวิจัยนี้

คณาจารย์ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ทุกๆ ด้านในการทำงานวิจัยครั้งนี้

เจ้าหน้าที่ธุรการภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน และ ภาควิชาโสต ศอ นาสิกวิทยาทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในการทำงานมาโดยตลอด

ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชนที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. ชีรพร รัตนานอกชัย, สุภาภรณ์ ศรีร่วมโพธิ์ทอง. ตำราหู คอ จมูก สำหรับนักศึกษาแพทย์และแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, 2547. 1-413
2. พัชรินทร์ แซ่เซียว. เอกสารคำสอน เรื่องโรคของหูชั้นนอกและหูชั้นกลาง. ภาควิชาโสต ศอ นาสิกวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544. 1-198
3. Kevin E. Kelly and Donald C. Mohs. The external auditory canal : Anatomy and Physiology. The otolaryngologic clinics of North America. 1996 ; 29 : 725-40
4. R.S. Dhillon and C.A. East . An illustrated colour text ear,nose and throat and head and neck surgery. Edinburgh : Churchill Livingstone, 1994. 1-120

